

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun: Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inserte.
Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Sovjeti in Nemčija

Ob sedanjem, vsekakor nepričakovanem zblizanju med Sovjetijo in Nemčijo se mnogi sprašujejo, ali je zveza le trenutnega značaja, ali pa so poleg trenutne politične konjunktura podani tudi gospodarski in idejni vzroki, ki bi omogočili v bodočnosti trajno sodelovanje med obema velesilama. Ako pogledamo gospodarsko in miselno zgradbo obeh sistemov, bomo hitro opazili, da si nikakor nista tako nasprotna kakor kaže prvi videz in da je celo tesno zblizanje med obema družabnima sistemoma prav mogoče.

Ozrmo se najprej na Sovjetijo. Boljševizem je v teku dva in dvajset let, odkar je na oblasti, v marsičem prilagodil svoj prvotni nauk, zlasti pa svoje praktično gospodarsko delo. Od njegovega prvotnega revolucionarnega programa je ostala zunanja oblika, ne pa tudi vsebina. Poudarjamo, da tu govorimo o gospodarstvu in ne o kulturnem boljševizmu, ki je ostal nečloveški in brezbožen kakor je bil od prvega dne. Resničnega komunizma, ki predpostavlja popolno enakost v družabnem in gospodarskem življenju v Sovjetiji zaradi »manjkajočih predpogojev« niti nikdar ni bilo in so tudi voditelji boljševiške Rusije svoj režim navadno nazivali »socialističen«, torej kot takšen, ki naj bi pomenjal prehodno stopnjo do komunizma. Toda tudi o socialistični ureditvi Sovjetije v resnici ni mogoče govoriti. Ako bi država bila socialistična, bi to pomenjalo, da je zemlja in posest, tovarne, banke, trgovina in promet »socializirana«, to se pravi, da jih je družba vzela v svojo last in jih upravlja ter vodi po svojih organih. Dejansko pa se je ta »socializacija« v Sovjetiji izvedla le navidezno. Res, da so proizvajalna sredstva in zemlja bila odvzeta zasebnim lastim, toda namesto da bi prešla v last in upravo družbe, se jih je polastila država. Mogel bi kdo reči: saj država upravlja zemljo in proizvajalna sredstva v imenu in v blagor splošnosti. — Toda ob tem ugovoru ne smemo pozabiti, da v takšni državi, kakor je Sovjetija, ki je vladana popolnoma diktatorsko, ljudstvo nima nobene besede in je njegov vpliv na vodstvo in upravo države enak ničli. Na mesto gotovega števila zasebnih kapitalistov, ki se morajo pokoravati obstoječim državnim zakonom, je v Sovjetiji država prestala edin in izključen kapitalist z vsemi monopolnimi pravicami. Sama sebi si kroji postavbe, kakor ji prija. Odvisni donos državnega gospodarstva prihaja v dobro visoki sovjetski birokraciji, ki predstavlja novo, sovjetsko plemstvo, potem raznim rdečim direktorjem v državnih podjetjih in pa raznovrstnim specialistom. Vsi ti imajo pogosto stokrat večjo plačo kakor pa navaden delavec ali nameščenec. To so neovrgljiva dejstva, ki jih Sovjeti sami priznavajo. Seveda pa je razumljivo samo po sebi, da more takšen režim obstajati le na tak način, da so vdušene vse politične svobode in pravice ljudstva.

Ako zdaj pogledamo gospodarsko strukturo Nemčije, opazimo, da je že davno pred prijateljstvom s Sovjetijo doživela zelo značilno preobnovo. Tudi narodno socialistična Nemčija neprestano poudarja svoj socialističen značaj in je posegla zelo globoko v liberalno zasebno kapitalistično gospodarstvo. Zemlja in posest, tovarne in trgovina sicer v Nemčiji niso bile formalno podržavljene, je pa vse tako urejeno, da je celokupno gospodarstvo bilo tudi še v mirnem času popolnoma zavisno od države. V velikih podjetjih so povsod državni komisariji, ki pazijo na to, da se natančno izvaja proizvodni načrt, kakor je bil od oblasti določen. Po novih zakonih ne sme kmet svoje posesti ne deliti in ne prodati. Po cenah, ki jih država določi, oddaja po predpisih dobršen del svoje proizvodnje in živine državi. Državna oblast tudi predpisuje, kaj in kako naj prideluje kmet na svoji zemlji. Kaj naravno je, da se bo zdaj, ko je Nemčija stopila v vojno, ta tendenca še stopnjevala, podobno kakor pri drugih vojujočih se državah. Vsaka vojna silno okrepi etatizem zlasti v gospodarstvu, pa tudi v vseh drugih panogah javnega življenja. Državni kapitalizem se bo v Nemčiji s trajajočo vojno brez dvoma še okrepil in se hote ali ne hote približal gospodarski strukturi Sovjetske Rusije.

In tako je s svetovnonazornim nasprotjem med narodnim socializmom in boljševizmom, ki se je do zadnjega od obeh strani tako zelo poudarjalo? Tu ne smemo prezreti, da je sovražnost izvirala v prvi vrsti zaradi medsebojnih političnih ciljev, ki so bili v navskrižju. Zaradi smernic, ki jih je Hitler dal nemški politiki v knjigi »Mein Kampf«, se je Sovjetija bala nemškega vdora na Ukrajino, Nemčija pa je mislila, da hoče Sovjetija proti narodno socialistični oblasti izrabiti nemške komuniste in z njihovo pomočjo vreči hitlerizem. Ko pa je komunizem v Nemčiji bil v glavnem zatrt, se je Nemčija še vedno bala, da bo Sovjetija stopila v kakšno politično in vojaško zvezo z zapadnimi demokracijami. Toda čim je ta bojazen zaradi znanih dogodkov odpadla, so v glavnem odpadli tudi razlogi za medsebojno nasprotstvo. Nemški tisk je v zadnjem času ugotovil, da politični sistem v eni in drugi državi ni takšne narave, da bi sodelovanje ne moglo biti trajno. Podobnosti gospodar-

Ostrejši boji na kopnem, na morju in v zraku

Nemški bombniki so napadli angleško vojno luko Scapa Flow na škotskem — Chamberlain in Churchill o poteku borbe na morjih — Močan nemški sunek proti francoskim obrambnim črtam

Včerajšnji dan je bil na vseh bojiščih, na kopnem, na morju in v zraku izredno živahen. Na francosko-nemški meji so Nemci napravili močan sunek proti francoskim črtam, a so bili odbiti. Nemški bombniki so napadli angleško vojno luko na škotskem in se je pri tem izredno drznem poletu razvila huda borba nad samim mestom Edinbourghom. Nemci so bombni napad na angleško vojno luko ponovili. V spodnjem domu sta morala Chamberlain in Churchill dati izjave o vseh teh dogodkih. Pri tej priložnosti je mornariški minister objavil čisto nove številke o borbah na morju ter razodel angleške in nemške izgube. Na vseh frontah pričakujejo nadaljnega razvoja borbenosti.

Potek vojne na morju

London, 17. oktobra. t. Dopoldne nekaj minut čez 11 so protiletalske obrambe pri Edinbourghu na Firth of Forthu dale varnostne znake, oznanjajoč prihod sovražnih letal. Nemška letala so se prikazala na obzorju, toda niso mogla predeti ognjenega pasu protiletalskih topov. Ob pol 12 je bilo dano že znamenje, da je nevarnost minula.

Chamberlain

London, 17. oktobra. t. Danes je ministrski predsednik Chamberlain v spodnji zbornici dal nekaj podrobnosti o nemških letalskih napadih na vojno pristanišče Scapa Flow pri Edinbourghu. Najprej je opisal včerajšnji napad nemških bombnikov (ki ga prinašamo na drugem mestu kot angleško in nemško uradno poročilo o dogodku. — Op. ured.), na to pa je na presenečenje poslancev objavil, da so nemški bombniki davi ponovili svoj napad na vojno luko Scapa Flow v Firth of Forthu. Današnjega napada se je udeležilo najmanj 12 nemških letal. Prihajala so v rednih valih po tri in tri na enkrat. Napad ni napravil nikjer nobene škode. Samo dve civilni osebi sta bili malenkostno ranjeni.

Na to je razlagal, kakšne so poškodbe na vojnih ladjah, ki so bile nekoliko prizadete pri včerajšnjem napadu. Dejal je, da sta obe križarki že popravljene in lahko odplujeta na morje, torpedovka »Mohawk« pa popravil ni potrebovala.

Churchill:

»V šestih tednih ena tretjina nemških podmornic uničena«

Za ministrekim predsednikom je govoril prvi lord admiraliteta (minister za vojno mornarico) Winston Churchill, ki je povedal, da je bila oklopnica »Royal Oak« potopljena prav v pristanišču Scapa Flow, ko je imela sidro vrženo v morje. Podmornica jo je potopila v soboto ob pol dveh jutraj. Angleška vlada še vedno preiskuje, kako je bilo mogoče, da je nemška podmornica mogla priti ekoli vse obrambne prietaniške naprave in se približati oklopnici tako, da jo je mogla zadeti e torpedi. V zadnji svetovni vojni se ni nikoli zgodilo, da bi se bile sovražne podmornice moge približati temu vojnemu pristanišču. Churchill je lojalno priznal, da je bilo delo, ki ga je opravila nasprotna podmornica, močtreko in junaško. On je prepričan, da je podmor-

nica izstrelila proti oklopnici več torpedov, od katerih je najprej eden ladjó zadel, tako da je bila ladjá ranjena. Na to so prišli kakih 15 minut pozneje še trije zaporedni torpedni strelí, ki so ladjó prevrnili. Ker je bila ladjá ob vходу pristanišča, ni bilo mogoče takoj organizirati reševalna dela in se je zgodilo, da je toliko mornarjev prišlo ob življenje. Churchill je izrazil sožalje vsega naroda 800 mornarjem in častnikom, ki so postali žrtve te nesreče, iz katere je odneslo življenje 418 mož. Admiraliteta bo podvzela vse potrebno, da se kaj podobnega ne bo nikoli več pripetilo.

Churchill je na to nadaljeval: »Zadnje dni je podmorska vojna, ki je bila prejšnja dva tedna naperjena proti nevtralnim ladjam, spet vzela za cilj Anglijo in Francijo. V soboto so nemške podmornice potopile 4 ladje, med njimi dve francoski. Tri druge ladje so bile od podmornic napadene, a so se rešile. Nosilnost angleških ladij, ki so bile v soboto in v nedeljo potopljene, znašajo okrog 18.000 ton.

Toda nikar ne mislite, da so izgube samo na eni strani. Angleška admiraliteta do sedaj ni objavljala izgub, ki so bile povzročene nasprotnikovemu trgovinskemu in vojnemu brodogvju. Ničesar ni objavila o uničevanju nemških podmornic v prošlosti in o borbi proti njim, ki traja dalje z nezmanjšano silo. Naj sedaj izdam nekaj številke: tako smo pretekli petek uničili najmanj 4 nemške podmornice, med njimi dve največji, kar jih ima nemška mornarica. Samo v preteklem tednu smo uničili 7 nemških podmornic. Lahko povem, da smo v vseh 6 tednih vojne z Nemčijo uničili 13 nemških podmornic, pet pa smo jih nevarno poškodovali, tako da so se verjetno tudi potopile. Mnogo drugih pa smo poškodovali tako, da bodo za dalje časa nerabne. Te številke pa ne objemajo dela, ki ga je proti nemškim podmornicam opravilo francosko vojno brodogvje. Vemo, da je imele svoje uspehe. Od 60 podmornic, ki jih je Nemčija imela v začetku vojne je ena tretjina brez dvoma potopljena ali hudo poškodovana. Iz-

Nemško uradno poročilo o bojih na kopnem, na morju in v zraku

Berlin, 17. okt. AA. DNB. Vrhovno poveljstvo sporoča: V teku včerajšnjega dne so francoske čete izpraznile večino postojank v nemškem ozemlju, ki so jih do sedaj imele in katere se nahajajo pred našimi utrdami, ter so se umaknile na mejo ali čez mejo.

Britanske pomorske enote so bile včeraj ponovno predmet uspešnega napada. Dve britanski vojni ladji, ki sta bili zasidrani v Firth of Forthu, eta bili zadeti od bomb najtežjih kalibrov. Ta uspeh je bil dosežen vkljub najmočnejši sovražni obrambi, s pomočjo protiletalskega topništva ter lovskih letal. Od strani nemških letalskih sil, ki

skega reda v gotovem smislu odgovarja tudi sorodnost v političnih pogledih. Tudi narodni socializem je za politično in duhovno istosmernost prebivalstva, za nepopustljiv režim ene vladajoče stranke, ki monopolizira celotno narodno in zlasti mladinsko vzgojo izključno za sebe, kar vodi do nujnega spora zlasti z verskimi družbami.

Seveda bi pa bilo nemočno, ko bi govorili o popolni istovetnosti narodno socialistične in boljševiške ideologije. To ne bi odgovarjalo dejstvu. Nemčija gotovo še ne misli na to, da bi razlastila veleposest ali popolnoma podržavila gospodarske obrate. V ta namen bi bilo treba ustvariti strašanski birokratični aparat, ki bi bil podoben onemu v Sovjetiji. Sovjeti tudi gotovo ne mislijo prevzeti narodno socialistične plemenske ideologije, ki bi bila za nje vsekakor prenevarna. Hoteli smo le poudariti, da razvoj v

varujejo nemški letalski prostor, je bilo včeraj zblizih 5 sovražnih letal, med njimi dve angleški. Po poročilu poveljnika nemške mornarice je bila torpedirana vojna ladjá »Royal Oak«, kakor tudi vojna križarka »Repulse« v zalivu Scapa Flow. V trgovinski vojni v Severnem in Vzhodnem morju so bili v zadnjem tednu doseženi pomembni uspehi.

Na Atlantiku je bilo potopljenih po lastnih angleških poročilih med 13. in 15. oktobrom 7 parnikov s skupno tonažo 45.400 ton, med katerimi se nahajata tudi največja francoska ladjá za petrolej »Emil Miguet«.

eni in drugi državi kaže na medsebojno gospodarsko in idejno zblizanje, ki bo še tem lažje, ako bodo tudi Sovjeti pričeli izrinjati Žide iz vodilnih mest. Ze nekaj tednov je, odkar je v Nemčiji protiboljševiška literatura bila vzeti iz prometa in Molotov se je zadnjič po radiu jezil na »nesmiselno protifašistično propagando, ki ni drugega kakor izvalno delo naših sovražnikov«. Komunist, ki bi nastopal proti fašizmu, je torej po najnovejšem sovražnik boljševizma!

Nemčija se je tudi od svoje strani potrudila, da zadovolji boljševiško Rusijo. Iz ječ in koncentracijskih taborov je odpustila komuniste, ki v sedanjih razmerah gotovo ne bodo nastopali proti narodno socialističnemu režimu. Stvar bi seveda postala neprijetna v trenutku, ko bi se znova pojavila politična nasprotstva med Nemčijo in Sovjetijo.

Drin.

med velikih podmornic pa je uničena ena petina. <

Angleška trgovinska mornarica, ki šteje 22 milijonov ton, je od podmorniške vojne do sedaj izgubila 156.000 ton, 18.000 ton pa zaradi podmorskih min. V istem času pa smo sovražniku vzeli 29.000 ton ladij, novih ladij pa smo zgradili za 104.000 ton. Naša trgovinska mornarica, za uničenje katere je Nemčija žrtvovala že eno tretjino svojih podmornic, je v tej borbi tako rekoč ostala nedotaknjena.

O davišnjem zopetnem napadu na vojno luko Scapa Flow je Churchill dejal: »Dve bombi eta padli v bližino oklopnice »Ironduke«, ki ima 25.000 ton in je stara ladjá, porabljena kot šolska ladjá ter eta jo na krovu nekoliko poškodovali. Sicer ni bilo nobene nesreče ali škode. En bombnik je bil zbit, drugi pa hudo poškodovan.

Nemci izgubili že 22 podmornic

Pariz, 17. oktobra. b. Vojaški krogi trdijo, da eta Anglija in Francija doele uničili 22 nemških podmornic, med njimi so tudi tri podmornice, ki so te dni potopile francoske trgovske ladje.

Nove nemške podmornice

London, 17. oktobra. AA. Stefani: V zvezi z zadnjim torpediranjem britanskih ladij mislijo v britanskih pomorskih krogih, da je Nemčija pri tej priložnosti spravila v borbo svojo drugo podmorniško eskadro. Podmornice te eskadre imajo delovno območje 12.000 km, ne da bi se jim bilo pri tem treba oskrbovati.

Angleži nad Nemčijo

London, 17. oktobra. t. Letalsko ministrstvo uradno poroča, da je večje število angleških letal davi v jutranjih urah preletelo zahodno in severno Nemčijo, kjer je metalo letake. Eno letalo se ni več vrnilo na odletno letališče.

Berlin, 17. oktobra. t. Nemško vrhovno poveljstvo poroča, da je davi pet angleških izvidniških letal letelo nad severozahodno Nemčijo. Nemška protiletalska obramba je zbila dvojce letal.

Nemci nad Anglijo

London, 17. oktobra. t. Letalsko ministrstvo poroča, da je letalo nepoznane narodnosti letelo nad mestom Hullom. Protiletalska obramba je izdala varnostne znake. Alarm je trajal 50 minut. Letalo ni prišlo s svoje izredne višine. Prebivalci mesta Hull so se poskrili v zatočišča, toda nikjer ni bilo opaziti razburjenja, še manj pa zbežanosti. Policija v Hullu je pravkar pripravljala protiletalsko vajo mestnega prebivalstva. Prihod nepoznane letala pa je vajo spremenil v stvarnost.

Tudi v mestu Southendu ter v Chatamu pri Londonu so bili dani varnostni znaki proti letalom. Toda, ker se najavljená sovražna letala niso prikazala, je bilo kmalu dano drugo znamenje, da je nevarnost mimo.

Kako se Anglija oborožuje

London, 17. oktobra. AA. Reuter: Zastopnik Reuterja je obiskal z dovoljenjem mornariškega ministrstva več tovarn za jeklo in ladjedelnic. Mogel se je osebno prepričati, da Velika Britanija kar najintenzivneje pospešuje oboroževanje in sicer prav tako kopenske vojske kakor vojne mornarice. V tovarnah za jeklo izdelujejo vse vrste najmodernejšega jekla, še več tudi oklepe za letala, jeklene plošče za ladje, topovske cevi za orjaške baterije vojnih ladij in za kopensko topništvo. Tovarne delajo brez prenehanja ves dan in brez nedeljskega počitka. Čeprav pomeni to za delavce velik napor, je njihova morala odlična. Ladjedelnice izdelujejo tudi nove trgovinske ladje, ki bodo služile kot pomožne križarke, nove podmornice in druge enote vojne mornarice.

„V enem letu bo mir ...“ pravi dunajski župan

Bukarešta, 17. okt. b. Romunski časnikarji, ki so bili od nemške vlade povabljeni, naj obiščejo Dunajski jesenski velesojem, poročajo obširno o razgovoru v nar.-soc. županom Neubacherjem. — Neubacher je dejal, da bo vojna končana mnogo prej kot to nekateri mislijo, zlasti pa mnogo prej, kot je to želja Anglije. Poudaril je, da bo v enem letu zanesljivo vladal mir in da bodo vsi narodi zadovoljni. Neubacher je pri tem omenil nove metode nemških vojnih operacij in ni pozabil poudariti tudi novega tajinstvenega orožja, ki ga nameravajo Nemci uporabiti na zahodnem bojišču in ki bo vplivalo na končno odločitev.

Dalje poročajo časnikarji, da je po dunajskih ulicah videti velike plakate s Chamberlainovo sliko, pod katero so razni omalovažujoči napisli. Prav tako se vidijo po dunajskih ulicah letaki, ki kažejo angleško norčevanje iz nemškega naroda.

Zemunska vremenska napoved: Vedro in lepo vreme v vsej kraljevini. Na zapadu se bo oblačnost povečala. Toplota se ne bo znatno spremenila.

Zagrebska vremenska napoved: Lahno oblačno, večinoma jasno.

Vrtenje okrog Sovjetov

Italija jih noče — Turki se ne morejo pogoditi — Finska se brani —
Baltik požirajo — Mandžurijo napadajo

Italija odklanja sodelovanje s Sovjeti proti zahodnim državam

Amsterdam, 17. oktobra. t. Berlinski dopisnik tukajšnjega »Telegrafa« poroča, da je vsebina italijansko-nemških razgovorov še vedno zavita v neprodorno kopreno. Dopisnik pravi,

da se Mussolini zelo resno zoperstavlja vsakemu sodelovanju s Sovjetsko Rusijo proti zahodnim velesilam. Italija da je trpela vse preveč žrtve v borbi proti komunizmu v Španiji, da bi mogla sedaj dovoliti, da se sedaj Sredozemlje na široko odpre sovjetom in komunizmu. Italijanska vlada nima ničesar proti nemško-sovjetskemu paktu, toda Italija se upira, da bi šla še dalje in stopila s Sovjetsko Rusijo v delovno zavezništvo ter tako prevzela odgovornost za razmah istega komunizma po Evropi. Pri tem Italija noče sodelovati. Nemčija je po mnenju Italije šla mnogo predaleč, ko je Sovjetski Rusiji enostavno izročila Baltijske države. Italija da strogo ugovarja, da bi se vezala s Sovjetsko Rusijo v kakšni borbi proti zahodnim velesilam in odsvetuje tudi Nemčiji takšno zavezništvo. Dopisnik »Telegrafa« pristavlja, da še ni nič znano, kako se bodo končali diplomatski posveti med nemško in italijansko vlado. Toda že dejstvo samo, da je Nemčija spravila vse svoje čete na zahodno fronto, je dokaz za to, da Nemčija tudi ne želi vojaške pomoči od strani Sovjetske Rusije.

Kaj zahteva Sovjetija od Turčije - in koliko nudi turška vlada

Moskva, 17. oktobra. t. Na merodajnem mestu izjavljajo, da bo turški zunanji minister Saradzoglu vzlet seboj v Ankaru posebne predloge, ki mu jih je izročila sovjetska vlada in ki naj turški vladi služijo kot podlaga za novo proučitev turško-sovjetskih odnosov. Pogajanja med obema državama za sklenitev črnomorskega pakta pa bodo trajala dalje. Nadalje zatrjujejo ponovno na merodajnih mestih, da med temi predlogi ni nobenega, ki bi od Turčije zahteval, da kaj opusti v svojih obveznostih, sklenjenih z Anglijo in Francijo. Novi predlogi se tičejo Romunije, Balkana in prehoda skozi Dardanele.

Moskva, 17. oktobra. AA. Reuter: Turški zunanji minister Saradzoglu bo odločeval danes zvečer v Turčijo, čeprav pogajanja še niso končana.

Washington, 17. okt. b. Sovjetsko-turška pogajanja so postala še bolj zagonetna po teh zahtevah, ki jih je Rusija postavila predstavniku Turčije zunanjemu ministru Saradzoglu. Te tri zahteve so sledeče:

1. Priznanje razdelitve Poljske po Turčiji;
2. ustvaritev nevtralnega bloka na Balkanu pod vodstvom Nemčije in Sovjetske Rusije;

Rekordi

Tako radi govorimo, da je 20. stoletje doba rekordov. Pri tem pa tako radi pozabljamo na nezaslišane svetovne rekorde, ki jih nepoznani in neslavljeni ljudje v popolni tihoti in zvestobi tisoč in tisočkrat vedno znova postavljajo!

Ali ni mar delo, ki ga je mati kakega svetovnega rekorderja od prvega dne njegovega življenja zanj opravljala, milijonkrat več vredno, kakor trenuten napor slavnega športnika?

Mislimo na tiha opravila, pogum in zvestobo ter neumorno žrtvovanje, ki se v vsej tihoti bolniških sob opravlja neprestano in ostane nepoznano, a navadno daleč presega vse športne rekorde, kar se tiče zvestobe, požrtvovalnosti in odpovedi.

Če s takimi očmi motrimo svetovne rekorde, potem vidimo, da še davno niso to, za kar bi naj jih po mnenju nekaterih morali smatrati. Kako često je za športnim rekordom le brezmejno prazna in napuhnjena glava. Kako pogosto so ljudje v tisoč časopisih povzdignjeni do nebes le zaradi tega, ker jim je narava dala dobra pljuča, hitre noge in krepke mišice.

Nasprotno pa so pogosto tako malo cenjena res nevidna opravila, ki jih ljudje vsake starosti in spola opravljajo, kakor na primer znanstvenik, ki vse življenje brez sape tekmuje s kako boleznijo, dokler jo končno ne dobihi in zaustavi. Kdo ceni mlade ljudi, ki se v neprestanem boju s samim seboj ne utrudijo, da žive častno in pošteno in si prisojajo plemenito mišljenje. Kajti največje so zmage tistih, ki sebe premagajo. Marsikdo, ki je prvi, bo za to zadnji in marsikdo, ki je zadnji, bo zato prvi pri končnem vrednotenju življenja.

Sicer pa morajo imeti tudi športni rekordi svoj pomen. Vsak rekord je končno zmaga človeka nad časom, nad snovjo. Rekord podžiga mladje in jim stavlja visoke cilje, treba je le, da pri tem ne izgube smisla za pravo vrednost življenja.

Vendar pa ne pozabimo nevidnih rekordov v skritem življenju, naporov skrite mladine, ki se pošteno prizadeva za pošteno mesto v življenju. Ne pozabimo duhovnih rekordov, ki jih ni mogoče ugotoviti z uro v roki, ki pa so trajne vrednosti za človeštvo.

J. tako daljnosežne ozemeljske odstopke Romunije Rusiji in Bolgariji, da bi to pomenilo enako kakor razdelitev Romunije.

Turški zunanji minister je odgovoril na prvo rusko zahtevo odklonilno, glede drugih dveh točk pa je dejal, da se bo posvetoval z romunskim zunanjim ministrom. Pri tem je opozoril sovjetsko vlado, da bo Turčija v primeru bolgarskega napada na Romunijo morala izpolniti svojo zavezniško dolžnost. Turški odgovor na sovjetske zahteve, da se zaprejo Dardanele, je bil tak, da je Saradzoglu opozoril na konferenco v Montreuxu, ki dovoljuje tujim vojnim ladjam prehod skozi Dardanele, če bi šle na pomoč državam, ki bi postale žrtve neizvane napada. Odnosaje balkanskega bloka na turško pobudo smatrajo za brezpredmetno, ker so prepričani, da je mirovna ofenziva propadla. Zaradi turškega stališča je hotela sovjetska vlada pritisniti na Turčijo z raznimi sredstvi, da bi sprejela prvotne zahteve. Končno je prišlo do tega, da je Turčija sklenila poslati generala Orbaya v London, s čemer je zagrozila, da bo sploh prekinila pogajanja s Sovjetsko Rusijo. Ta turška taktika je imela končno uspeh in pričakovati je, da se bo turško-sovjetski sporazum sklenil pod sledečimi pogoji:

1. Turčija namerava ustvariti Balkanski blok, ki se bo uprl nemškemu prodiranju na Balkan;
2. Turčija je sklenila ostati nevtralna tudi tedaj, če bi Sovjetska Rusija stopila v vojno z zapadnimi velesilami. Ako pa bi Italija stopila na stran Nemčije, potem se bo turška vlada smatrala obvezno, da takoj podpre Anglijo in Francijo.
3. Vprašanje Dardanel se bo še dalje obravnavalo v smislu pogodbe, ki je bila zaključena v Montreuxu.

Končno je turški zunanji minister še sporočil, da bi Turčija v vojni sodelovala pod sledečimi pogoji:

1. Ako zapadne velesile naprosijo Turčijo, da prevzame obrambo vzhodnega dela Sredozemskega morja;
2. ako bi bil proti enemu izmed članov balkanskega sporazuma izvršen neizvnan napad;
3. ako bo napadena sama Turčija.

Sovjeti — Romunija

Orašani, 17. oktobra. AA. Havas: V tem kraju, ki leži na novi romunsko-sovjetski meji, izjavljajo iz romunske merodajne strani, da doslej ni bil niti s strani Bukarešte niti s strani Moskve storjen noben poskus, da bi se uvedel potniški in blagovni promet na črti Crnovice-Snjatin-Lvov-Krakov, kakor tudi na črti Snjatin-Lvov-Rusija. Romunsko-sovjetska meja ostane še naprej hermetično zaprta. Na obmejnem mostu v Orašanju je bilo na eni kakor na drugi strani izdelanih po 15 m železniške proge. Rusi so pognali v zrak del mosta, ki se nahaja na njihovem ozemlju. Na meji vlada popoln mir, le od časa do časa se slišijo sovjetske patrrole ob meji. Nobenega prometa ni med Romunijo in Rusijo, odkar so ruske čete prišle na Poljsko.

Sovjetski pritisk na Finsko in na Baltik

Kodnj, 17. oktobra. AA. Havas: Izseljeno je prebivalstvo s finskega otoka Hogland v finski zalivu, katerega je kakor znano zahtevala Sovjetska Rusija. Po vesteh iz Helsinkov so bili izdani potrebni ukrepi za primer, da finska vlada sklene zapustiti Helsinki. Po drugi strani pa se izve, da znašajo finski vojaški izdatki dnevno 60 milijonov finskih mark. V razgovoru, ki ga je dovolil v listu »Social demokrat« finski delegat v Moskvi Pasikivi, poudarja, da je sam Stalin predsedoval seji rusko-finskih delegacij.

Tallin, 17. oktobra. AA. DNB: Sovjetske čete so začele prispevati v pristanišče Baltisk, eno izmed pomorskih oporišč, ki jih je Rusija dobila na podlagi estonsko-sovjetskega pakta. Čete bodo nastanjene v mestu in njegovi okolici. V soboto je priplula v Baltisk neka sovjetska matična ladja za podmornice, včeraj pa šest podmornic.

Stalin odgovarja na Hitlerjevo pismo

London, 17. oktobra. b. »Daily Mail« poroča iz Moskve, da je Wilhelm Ketterer prinesel Hitlerju odgovor sovjetskega diktatorja Stalina na njegovo pismo. Ketterer je gospodarski svetovalec državnega kanclerja Hitlerja, ki je zadnje mesece dobil razne zaupne naloge. Diplomatski krogi v Moskvi izjavljajo, da je kancler Hitler v svojem dopisu Stalinu izrazil določeno željo, naj ga Stalin obvesti, v kakšnem obsegu lahko Nemčija računa na rusko pomoč.

Pet tujih trgovskih odposlanstev v Beogradu

Rim, 17. oktobra. b. Italijansko-jugoslovanska gospodarska pogajanja, ki so se pričela v Beogradu, kakor tudi uspešen zaključek nemško-jugoslovanskega gospodarskega sporazuma daje povod italijanskemu tisku, da obširno komentira izjavo jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića po podpisu gospodarskega sporazuma med Nemčijo in Jugoslavijo. Italijanski tisk piše, da je Jugoslavija pripravljena vzdrževati svoje trgovske odnose z vsemi državami, zlasti pa s sosedi. Jugoslovansko-italijanska gospodarska pogajanja bodo zajela mnoga vprašanja. Potrebno bo obvladati gotove težave, ki so nastale zaradi novega položaja v Evropi. Te težave pa niso nastale zaradi tega, da Jugoslavija noče izpolniti obstoječih trgovinskih sporazumov. Jugoslavija trenutno ne more izvoziti tistih proizvodov, ki so bili določeni v jugoslovansko-italijanskem sporazumu z dne 3. avgusta, ker je medtem izbruhnila vojna v Evropi ter je bila prisiljena zmanjšati izvoz, da si sama eebi zagotoviti potrebne rezerve hrane in surovin za svoje prebivalstvo in vojsko. Zito in koruzo, ki jo Jugoslavija ne potrebuje za svoje potrebe, lahko proda za gotov denar, medtem ko je mogla pred vojno te viške plasirati le v klirinške države. Ta možnost

Jaz Vam varujem kožo!

Rdeča, hrapava in spokana koža dokazuje, da Vaša koža nima dovolj odporne sile, da je torej slaba. Zato je potrebno, da jo krepčate in sicer z NIVEO. Kajti NIVEA vsebuje »Eucerit« in prodira skozi kožne luknjice globoko v kožo, ji dovaja hrano, jo krepča in ji zvišuje odporno silo. Zato uporabljajte redno NIVEO, da bi Vam ostala koža nežna, mehka in gibčna kljub vlažnemu in hladnemu vremenu!

Kopenhagenski dopisnik »Daily Telegrapha« je mnenja, da je v Berlinu zavlada gotovo stališče zaradi Sovjetske Rusije in Italije. Nemški diplomatski krogi so se baje prepričali, da ruska nadoblast na Finskem daje sovjetski zvezi stvarno v roke orožje, ali bo Nemčija lahko nadaljevala vojno ali ne. Ako bo Sovjetska Rusija obvladala odpor Finske, bo lahko nadzorovala švedske železne rudnike in Hiruni in v okrožju Gailivare, ki so največjega pomena za preskrbo Nemčije s potrebnimi surovinami.

Moskva, 17. oktobra. lj. Semkaj je prispela nemška tehnična komisija, ki naj pripravi vse potrebno za preselitev Nemcev iz Sovjetske Rusije. Večje naselbine Nemcev so ob Volgi, v Galiciji, pod Kavkazom, poleg tega pa živi veliko Nemcev tudi še v tako imenovanih »nemških jezikovnih otokih«, ki so v neznatnejšem številu raztreseni po vsem ozemlju evropske Rusije. Zlasti močne so naselbine ob Volgi, kjer so Nemci leta 1918 imeli celo svojo sovjetsko republiko (»Wolga Deutschen«). Najprej se bodo izselili Nemci iz Volinje, kakor se imenuje pokrajine ob bregovih Volge, in Galicije v sedanji ruski Poljski.

Ponovno boji na mandžurski meji

Paris, 17. oktobra. AA. Havas: Premirje, ki je bilo avgusta sklenjeno v Moskvi med rusko-mongolskimi in japonskimi silami na mandžurski meji, je poteklo 8. oktobra. Letalstvo je ponovno začelo z bombardiranjem blizu jezera Puino in na meji Mandžurije. Japonske čete so na nekaterih krajih prestopile mongolske meje. Zdi se, da so bile odbite od rusko-mongolskih čet, ki so prav tako v nekaterih krajih prestopile mejo. Japonsko letalstvo je bilo 12. oktobra napadeno od sovjetskega letalstva.

Nadaljevanje sovražnosti med sovjetskimi četami na skrajnem vzhodu in japonskimi četami iz Mandžurije daje zanimivo obeležje politiki Moskve. Sovjetska Rusija izrablja dejstvo, da so evropske sile v vojni, ter nadaljuje svoje delo v Aziji. Takoj po sporazumu Ribbentrop-Molotov je 18. avgusta

Nemški sunek na zahodu

Paris, 17. okt. b. Davi so pričeli Nemci na zahodnem bojišču prvi napad večjega obsega na fronti, dolgi 30 km blizu Mozele. Ze včeraj so Nemci izvršili ostre napade na istem sektorju. Ti napadi so bili podprti z velikim številom tankov. Jutri pričakujejo, da bodo Nemci razširili svoje delovanje na fronto dolgo najmanj 100 km, kar potrjuje obstreljevanje s težkim topništvom. Zaradi tega ni nobenega dvoma več, da so nemške čete v velikem številu zbrane na zahodnem bojišču in da nemški generalni štab smatra sedanji trenutek za ugoden, da izvede napad večjega obsega, o katerem se je zadnje dni že govorilo.

Strahovit topniški ogenj, ki se je pričel na posameznih odsekih pred tremi dnevi, je bil prvi znak, da se nemške čete pripravljajo za napad. Prvi sunki so že sledili. Francoski generalni štab razpolaga s podatki, da je koncentracija nemških divizij na zapadnem bojišču bila končana 3. oktobra. Tega dne so Nemci priplivali na zahodno bojišče zadnje nemške divizije, ki so se borile na Poljskem. Od tega časa dalje so Nemci z manjšimi oddelki proučevali teren in preizkušali francoske sile ter skušali ugotoviti, kje so se Francozi utaborili. To delovanje nemških čet pa ni dovedlo do pričakovanih uspehov ter se je nemški generalni štab sedaj odločil za naskoke v večjih skupinah. Toda tudi tukaj je bil uspeh ničeven. Zaradi tega je nemški generalni

štab sklenil, da izvede ofenzivo največjega obsega. Namen ofenzive je predvsem, da vržejo francoske čete iz sedanjih postojank na nemškem področju. Nemci hočejo za vsako ceno priti zopet v posest med Mozele in Reno, ker se francoske čete na nekaterih mestih nahajajo do 10 km globoko na nemškem ozemlju.

Včerajšnji poskusni napad večjega obsega je sledil pod varstvom velikega števila tankov. V borbo so Nemci vrgli par polkov, ki jih je podpiralo veliko število topništva, ki je obstreljevalo prve francoske postojanke. Grmenje topov je trajalo nekaj ur, na kar so nemške čete prešle v napad.

Na povelje francoskega generalnega štaba so se francoske predstraže na tem sektorju umaknile v drugo obrambno črto, popreje pa so vse področje posejali s minami. Prvi nemški oddelki, ki so prodrli na od Francozov zapuščeno ozemlje, so imeli strahovite izgube od minskih eksplozij. Tako so Francozi samo s minami zloмили prvi napad nemških čet. Toda naglo je sledil drugi napad Nemcev, ki so hoteli prodreti do francoskih predstraž. Tedaj je francosko poveljstvo dalo topništvu nalog za zaporni ogenj, ki naj ščiti francoske postojanke. Tretji val nemškega vojaštva je prekoratil te črte, toda zadušil se je v strašnem topniškem ognju daleč pred francoskimi obrambnimi črtami na nemškem področju. Istočasno je nemško topništvo močno vznemirjalo ozadje francoskih čet ter skušalo preprečiti prihod okrepitev. Francosko topništvo pa je medtem neovirano toliko po položajih, ki so jih zasedli Nemci. Učinek francoskega topništva je bil strašen in nemške čete, ki se niso mogle naglo utrditi, so bile decimirane.

Počasno so se nemške sile pod topniškim ognjem Francozov pričele umikati in francoske predstraže so proti večeru ponovno zasedle popreje zapuščene postojanke. Pri tem so skrbno pregledale vse področje ter se zavarovale pred minami. Več min, ki so jih pustili Nemci, so take odstranili francoski pionirji. Francosko topništvo je pri prvem napadu uničilo mnogo nemških tankov, mnogo pa jih je onesposobilo za borbo. Francosko vrhovno poveljstvo je takoj presledilo pomen nemške ofenzive in je že ukrenilo potrebne protiukrepe. Zadnje tri dni so v ozadju francoskih bojnih črt v teku velika premikanja vojaštva. Francoske in angleške divizije sasedajo določene položaje izza prednjih in zadnjih črt, katerih je bilo do sedaj le manjše število vojaštva. Hitler na zahodu

Hitler na zahodni fronti

Amsterdam, 17. okt. AA. Havas. Kakor poročajo iz Berlina, je Hitler sklenil svoj glavni stan prihodnji teden premestiti na zahodno bojišče. Ta vest pa ni bila potrjena od strani berlinskih merodajnih krogov.

Zaobljuba in program slovenskega katoliškega dijaštva

Skupščina Slovenske dijaške zveze v Mariboru

Preteklo nedeljo je bila v Mariboru veličastna skupščina Slovenske dijaške zveze, predstavniške kulturne organizacije slovenskega dijaštva. Skupščina je bila to leto v Mariboru, da da Slovenska dijaška zveza tako poseben poudarek svojemu tabornemu sklepu, da hoče Slomška za svojega prvega vzornika in duhovnega vodnika. Zato je vodstvo SDZ sklicalo letošnjo skupščino v Slomškov Maribor.

Že v soboto popoldne so prispeli v Maribor delegati SDZ iz vseh slovenskih srednjih in srednjih strokovnih šol. Skupno je prišlo v Maribor do 120 izvenmariborskih delegatov.

Poklonitev na Slomškovem grobu

V soboto zvečer ob pol 8 je bila na grobu škofa Antona Martina Slomška pri kapelici, v kateri počiva njegovo truplo, na starem mariborskem pokopališču ginljiva slovesnost. Delegati SDZ iz vse Slovenije in dijaštvo mariborskih srednjih šol se je slovesno poklonilo svojemu velikemu vzorniku škofu Slomšku. Do 700 dijakov se je ob napovedani uri nagnetlo v polkrogu okoli kapelice. Zažarele so bakle. Točno ob pol 8 so zadonele fanfare in s slovesnimi akordi dale znamenje, da se je slovesnost pričela. Medtem so se pri kapelici zbrali visoki gostje: škof lavantinski dr. Ivan Jožef Tomažič, stolni dekan dr. Cukala, zastopnik mestnega župana dr. Vebler, duhovni vodja SDZ univ. prof. dr. L. Ehrlich, podžupan mariborski Franjo Zebot, okrajni načelnik Eilce, ravnatelj bogoslovja kanonik dr. Ostere in drugi predstavniki civilnih in cerkvenih oblasti ter zastopniki raznih organizacij.

Ko so utihnili zvoki fanfar, je škof dr. Tomažič molil prošnjo za Slomškovo beatifikacijo in opravil molitev za narod. S škofom je zborno molila vsa zbrana množica slovenskega dijaštva. Zatem je zastopnik Slomškove družine, ravnatelj Franc Hraščel imel na zbrano dijaštvo kratek pozdravni nagovor, v katerem je označil poseben pomen te zbrane poklonitve Slovenske dijaške zveze škofu Slomšku. Nato je povzel besedo škof dr. Tomažič in je s prelepimi mislimi navezal slavnostno poklonitev na slovesno izjavo slovenskega dijaštva.

Slovesna izjava slovenskega dijaštva

Ko je povzel bistvene črte slovesne izjave slovenskega dijaštva, je škof lavantinski povzel zastopnika Slovenske dijaške zveze, naj prečita to izjavo in poda v njej vsebujočo obljubo. Pred dijaštvo je stopil podpredsednik Slovenske dijaške zveze dr. Ciril Zebot in je pred mariborskim škofom, sedanjim nosilcem nadpastirskih bremen Slomškove škofije, prečital naslednjo slovesno izjavo slovenskega dijaštva:

»Na Tvoj grob, vladika Slomšek, utemeljitelj slovenske narodne zavesti, smo pritrkali iz vseh mest svobodnega dela slovenske domovine, mladi nosilci Tvoje odrešilne misli, nezlojivi branilci Tvojega stoletnega slovenskega katoliškega izročila, predstavniki slovenske dijaške mladine, da tu na tem posvečenem kraju, v mestu, ki si ga z utemeljitvijo sedeža Lavantinske škofije napravil za trdnjavo severovzhodnega slovenstva, v Tvoji prisotnosti in v navzočnosti Tvojega škofolovskega namestnika posvetimo naše organizirane dijaške vrste Kristus in Kralju, zaobljubimo naše delo v Slovenski dijaški zvezi Tvoji in naši Sloveniji, zaprisežemo naše mladi moči svoji narodni državi Jugoslaviji.

Naša posvetitev, zaobljuba in prisega naj veže nas in vse one, ki bodo nenehoma dopolnjevali naše organizirane vrste, na sledeče temelje sedanjega in bodočega, osebnostnega in občestvenega življenja Slovencev:

Povsod Bog! Kristus Kralj naj gospoduje po naših očetnih domovih, po naših slovenskih šolah, ki sta nam jih na osnovi materine govorice postavila Slomšek in Jeglič, po vsej naši slovenski zemlji, po vaseh in mestih, po trgih in predmestjih. Kristus Kralj bodi duhovni vladar vsega slovenskega juga!

Sveta si zemlja slovenska! Slovenska zemlja, povsod, kjer se razteza, je naše dedno izročilo, pred veki nam izročeno v varstvo, da sami odgovorni na njej uredimo iz slovenskih izročil in iz večnih virov krščanske pravice naše slovensko ljudsko občestvo.

Jugoslavija naša narodna država! Ona je naš varen zemeljski dom, ki ga bomo v spoštju s brati, ki živijo tam okraj Save do treh obal, nenehoma lepšali in dopolnjevali in ga kot pravno-politični pogoj in poročilo našega skupnega narodnega obstanka proti vsakomur branili.

Bog, narod, država! Trojno zapovrstje naših osnovnih vrednot in največjih svetinj, ki jih

ne pustimo ne okrniti, ne razločiti, ne spremeniti njihovega zapovrstja. To kratko kremenito geslo je in bo znamenje našega neminljivega, vedno obnavljanega zmagovalnega nad vsemi in vsakovrstnimi preminjajočimi časovnimi zahledami, nad vsemi zunanji in notranji sovražniki.

Sinovstvo Cerkvi in poslušnost njenemu vodstvu, vdanost kralju, zvestoba narodnemu voditelju so tri neposredne vezi, ki nas dnevno privabijo k našim trem osnovnim vrednotam, izraženim v našem troedinem geslu.

Močna osebna rast iz žive vere v Boga, iz dejavne ljubezni do slovenske domovine, iz nepogojne državne zavesti ter prosta pridružitve naši organizirani skupnosti iz iskrenega prepričanja — sta zagotovili plodnosti in vrednosti naših osebnih in skupnih prizadevanj. Edinost v naših združenih naporih, urejenost v našem organiziranem delu, disciplina v naših skupnih akcijah ter mladostni optimizem pri vseh naših prizadevanjih pa so zunanji pogoji in jamstva polnosti naših uspehov.

Slomšek, naš utemeljitelj in naš vedni vzor, slovenska dijaška mladina Te kliče za pričo svojega posvetila, zaobljube in prisega.

Dekleta in fantje, hočete sprejeti Slomška za vzor in njegovo izročilo za bojno znamenje?

Naše geslo je: Bog, narod, država! Naj buje domovina: Narodna mladina — to smo mi! Obljubite?

Enoglasni »hočemo« in »obljubimo« je potrdil gornjo slovesno izjavo. Himna »Povsod Bog« in škofov blagoslov zbranemu dijaštvu je zaključil pomembno poklonitveno slovesnost slovenskega dijaštva na Slomškovem grobu.

Zvezina skupščina

Vnedeljo jutraj je g. ravnatelj Fran Hraščel daroval v kapelici na Slomškovem grobu za delegate SDZ sv. mašo in jim razdelil sv. obhajilo. Ob 10 dopoldne pa je bila v dvorani Zadruga gospodarske banke skupščina Slovenske dijaške zveze. Delegati in članstvo mariborskih krožkov SDZ so do zadnjega napolnili dvorano. Ko je predsednik SDZ g. inž. Tepež otvoril skupščino, je vsa dvorana zapela jugoslovansko državno himno.

Nato je predsednik SDZ pozdravil številne navzoče predstavnike obmejne oblasti ter prijatelje slovenskega dijaštva in predlagal, da se odpošlje s skupščine posebni pozdravi voditelju dr. Korošcu, škofu dr. Rožmanu, banu dr. Natlačnu, ministru dr. Kreku, ministru na r. g. Snoju, ki ima posebne zasluge za dovolitev krožkov SDZ po srednjih šolah, prosvetnemu ministru ter bratski pozdrav Zvezi fantovskih odsekov. V imenu mariborske mestne občine je nato pozdravil zvezno skupščino g. podžupan Zebot. Kmalu po pričetku skupščine je prišel v dvorano škof dr. Tomažič, ki ga je dijaštvo pristrčno pozdravilo.

Občni zbor je ugotovil, da je po opolnomočenih delegatih na skupščini zastopano vse članstvo SDZ in vse njene edince, srednješolski krožki in akademski društva. Občni zbor je pokazal nad vse razveseljivo sliko resne urejenosti organizacijskega sestava SDZ. Iz poročil Zvezinega odbora je razvidno, da je delo SDZ v zadnjih dveh letih bilo posebej živahno in uspešno. Poleg štirih počitniških dijaških taborov je SDZ priredila leta 1938 kongres svetovne katoliške dijaške organizacije »Pax Romana« na Bledu in v Rogški Slatini, kongres »Slavie Catholice«, se udeležila po svojih zastopnikih več sej in študijskih dni Pax Romane v inozemstvu. Predsednik Slovenske dijaške zveze je sedanji podpredsednik Pax Romane.

Enako razveseljivo bilanco kot obnova stikov s katoliškim dijaštvom drugih narodov, posebno slovenskih, kaže delo notranje organizacije SDZ. Po petletni borbi je letos junija SDZ dosegla, da je prosvetni minister na osnovi zakonskega pooblastila z uredbo potrdil ustanovitev Krožkov SDZ po slovenskih meščanskih, srednjih in srednjih strokovnih šolah. Po vseh srednjih in srednjih strokovnih šolah krožki SDZ že živahno delujejo. »Šteža« v viharju je povsod razširjena. Za danes šteje SDZ nad 3900 članov in članic, kar ji prepričevalno potrjuje značaj predstavniciške organizacije slovenskega dijaštva. Druga etapa notranjega organizatornega dela bo organizacija krožkov SDZ po meščanskih šolah.

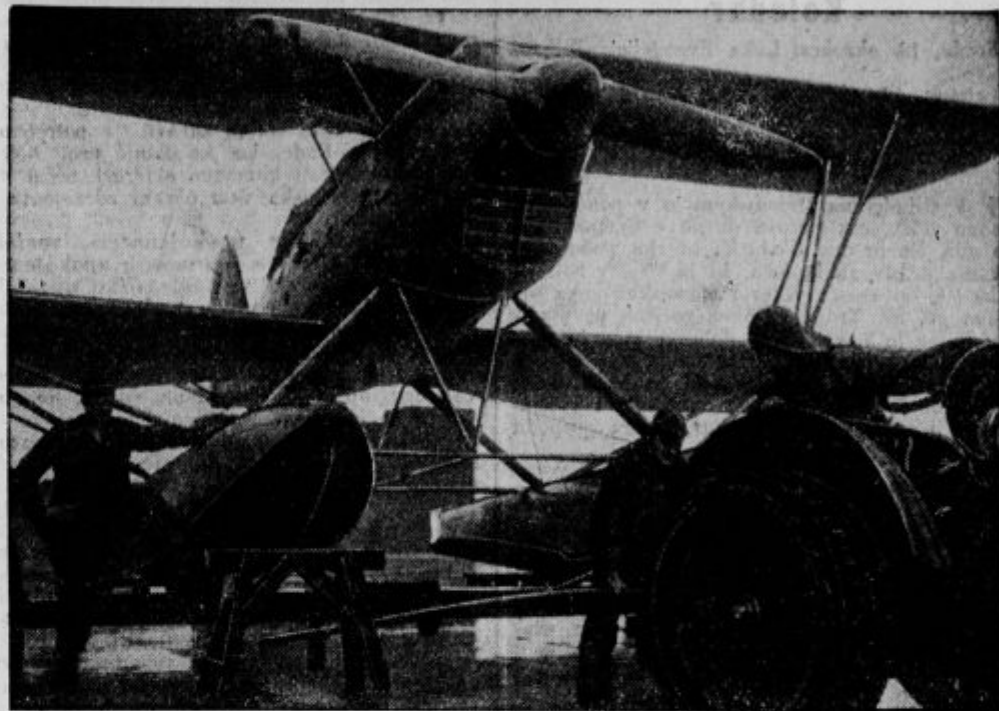
Za govorom duhovnega vodje SDZ univ. prof. dr. Lamberta Ehrlicha so sledile volitve novega vodstva SDZ. Ob velikem navdušenjuvalnem pritjevanju je bil z aklamacijo izvoljen za prihodnji dve leti novi odbor SDZ z dosedanjim predsednikom inž. Antonom Tepežem na čelu. Od 186

delegatov se je le 6 delegatov »Zarjec« vzdrazilo glasovanja.

Na predlog zveznega vodstva je nato zvezna skupščina sklenila, da postane slovesna izjava slovenskega dijaštva, podana na Slomškovem grobu, listina nespremenljivih temeljev SDZ in vsega njenega članstva kot tudi bodočega slovenskega izobraženstva, ki bo izšlo iz vrst gibanja obnovljene SDZ. Enako toplo je bil pozdravljen sklep, da se z zvezne skupščine odpošlje posebna spomenica ministru prosvete in slovenskemu banu, v kateri izraža slovensko dijaštvo željo, da se tudi na srednjih šolah in srednjih strokovnih šolah uvede Slomškov spominski dan na utemeljitelje slovenske narodne zavesti s slovesno dijaško službo božjo v namen Slomškove beatifikacije s posebno spominsko proslavo na zavodu.

Pesem »Hej Slovinci« je zaključila zvezno skupščino.

Popoldne so delegati SDZ v družbi svojih mariborskih tovarišev in prijateljev priredili sku-

Pomorsko letalo spravlja v vodo.

Človeško telo je akumulator

Ko je človek konec dneva utrujen, se kar pogreznje na blazine, pa bodi, da ga je utrudilo duševno ali pa telesno delo. Zakaj? Ker nič več ne zmremo. Naše telo se mora odpočiti.

A kar se med delom dogaja v našem telesu in kaj ga privede do tega, da je utrujeno, in kaj se dogaja v nas med počitkom, tega ni moči kar tako povedati. Saj se človek tudi ne zveni za ta dogajanja: dela in nato spi, in ta mena mu je nekaj vsakdanjega, dasi so to stvari, ki so zanj življenjskega pomena. Zlasti pa je za zdravnika važno, da ve, odkod je utrujenost in kaj pomeni počitek, saj od tega zavisi človeško zdravje in blagostanje. Hkrati pa se nam odpre vpogled v skrivnostno dogajanje prirode, če se nekoliko poglabimo v še deloma nepojasnjena dejstva v svoji notranjščini.

Že dolgo nam je znano, da sestoji naše telo iz bilijonov poedinih celic.

Fizika nam je podala nauk o atomih, ki so iz njih zgrajene celice.

Toda iz česa so atomi? Njih sestavni deli so elektroni, to se pravi, nosilci elektrike. Dandanašnji pa ve že vsak šolarček, da imamo pozitivne in negativne električne tokove: vsaj človek jih tako imenuje. Ti so v atomih elektrika na pozitivno. V najmanjšem, za človeka nezaznavnem svetu se bije isti boj med nasprotji, kakršnega vidimo povsod na svetu in ki od njega zavisi vse bivanje in nehanje.

Smoter tega boja pa je skladno združenje, izenačenje nasprotij. To pomeni glede na elektrone, da stremita obe elektriki po tem, da bi se izenačili. Če se to kdaj slučajno ne zgodi, če ena vrsta elektrike prevladuje nad drugo, tedaj nastane nov stvor, ki mu kemija pravi »jon«. Če se človek utruji, tedaj se joni pre-

maknejo v notranjščini poedinih celic. Ta dogajanja more tudi kemik pokazati; v našem telesu se to zgodi zato, ker se pomešajo posamezne soli. Naše mišice izgubijo pri delu, na primer, kalij in fosfor. Zatorej predpiše zdravnik ljudem, ki so zgarani in preveč utrujeni fosforjeve preparate za okrepčilo. Drugih soli, predvsem pa tudi vode, pa si utrujena mišica nabere. Tako nastanejo napetosti v celici in posledica je, da se začne v celici pretakati električni tok: nastane »padec tokov«. Potem se električni tokovi izenačijo, napetost popusti, in s tem nastane »popuščanje napetosti«, kakor pravilno povemo tudi brez vednosti za ta skrivnostna dogajanja v notranjosti celic.

Toda človek premore tudi silo v sebi, ki se upira utrujenosti in popuščanju moči in se tako morejo celice, akumulatorji, spet napolniti. Ta življenjska moč je veličina, ki se ne da premeriti z aparati. O vprav ta skrbi za to, da se proizvajajo tokovi, ki jih lahko merimo, in to so tako imenovani »proizvajalni tokovi organov«. Njih potek moremo ponazoriti s krivuljami, in proizvajalni tokovi, ki nastopajo, na primer, pri delovanju srca, so najvažnejši pripomočki, da spoznamo boleznj srca, ker se krivulja bolnega srca razlikuje od krivulje zdravega.

Naše telo si opešane celice napolni z novo silo med spanjem. Spanje je poglaviti odpočitek, in kdor koli opeša ali je preveč izgaran, mu zdravnik svetuje, da naj čim več spi. S spanjem dajemo oni skrivnostni sili priliko, da se udejstvuje in naliva novih moči v naše celice.

Najstarejši misijonar na Kitajskem umrl

Kakor poroča »Osservatore Romano«, je nedavno, v atarosti 85 let, umrl v Hongkongu pater Monnier, eden najstarejših, prvih kitajskih misijonarjev. Pater Monnier je ustanovil misijonsko tiskarno pariške tujske misije na Kitajskem, ki je izdala doslej več ko 3 milijone književnih del v 28 jezikih in narečjih. Tiskarna deluje z imenom »Nazareth Press« in spada k najpomembnejšim založništvo Daljnega Vzhoda.

Dekleta, preden se odpeljejo pomagat kmetom na deželi.

L I S T E K

Pismo iz Londona

London, 13. okt. 1939.

London je doka daleč od Ljubljane, čeprav se imeni obeh mest začneta s črko L in čeprav imata obe dve metropoli nekaj megle. Toda londonska megla je čisto nekaj drugega; ljubljanska megla je svetla, hladna in, lahko rečemo, osvežujoča. Dožim londonska naprava težki vtisk, zdi se kakor da je pobarvana, in gosta je tako, da bi jo človek »lahko rezal«. Pa pustimo to sedaj, ker to danes ni zanimivo. Dandanašnji dan ima prvo besedo bog Mars in njegova težka, kriva sablja. Mi, civilizirani otroci kulturnega XX. stoletja, smo se v letu Gospodovem 1939 znašli tam, kjer so naši očetje nehali leta 1918. Po čigavi krivdi, to vemo vsi. Napuh in pohlepnost, ta dva zakona sta obhajala v svojem življenju že vse vrste porok, srebrno, zlato, železno in tako dalje v nedogled... Človeštvo čaka, kdaj bosta umrla. Zgodi se pa ravno obratno: umira človeštvo, onadva pa živita naprej... In kar je še bolj žalostno: vedno imata nove otroke; in njih najbolj ljubljena, vsakih dvajset let novorojena hčerka je — vojna.

Vi tam doma morda mislite, da so se miroljubni Angleži na sploh, in Londonci posebej, zbaljali vojne. To bi bila kapitalna zmotna. Nikdar nisem videl takca mirnih ljudi, kakor so to bili Angleži okrog konca avgusta in začetka septem-

bra tega leta. Edina zunanja sprememba na njih je bila v tem, da so bili malo zgovornejši in glasnejši kakor ponavadi. Drugače pa je življenje šlo svojo navadno pot. In prav tako poteka življenje tukaj danes, tako da se malokdaj zavedamo, da imamo vojno.

Že dolgo pred začetkom vojne smo dobili plinske maske, vsi brezplačno, tako Angleži kakor tudi tuji. Na svojo masko sem sedaj tako navezan, da sploh ne mislim nič posebnega, ko jo pred svojih odhodom iz stanovanja vržem čez rame. Plinska maska nam je tukaj isto kakor dežnik ali klobuk. Drugi znak stanja, v katerem smo sedaj, so vrste peska, ki so v lepem redu zložene druga na drugo ob važnejših poslopih. Sedaj jih nihče več niti ne opazi, tako smo se navadili nanje. Tretja stvar je balonska pregraja nad našim mestom. Tudi ta ne vzbuja več nobenega zanimanja.

Ena stvar je pa neprijetna, čeprav nujno potrebna. Angleži ji pravijo »black-out«, to je zatemnitev. Pač zatemnitev mesta, tako da sovažni aeroplani ponoči ne morejo videti svojega cilja. In če se v čem uspeš Angleži, so resnično uspešni v tej zatemnitvi mest. Presneto, če morate na primer domov iz svojega urada ob desetih zvečer, je tako temno ali boljše rečeno črno pred vami, da ne vidite niti dva prsta pred seboj, ko stopite skozi vrata na ulico. Najboljše je pač zapreti oči, počakati eno ali dve minuti, potem pa »netopiriti« svojo pot domov. V začetku smo imeli navado »zariniti« se v kakšen občestni signal na trotuarju, v poštni nabiralnik ali kakšen kup vreč s peskom; kaj smo ob tej in taki priliki rekli, mislim osebno za sebe, rajši ne bom ponavljal. No pa saj Angleži, celo niti policaji (ki so mimogrede rečeno tukaj vzor kavalirjev), niso ničesar ra-

zumeli. Pa ne mislite kaj preveč hudega, vse se je vrtele samo okoli trznega preteklega deleznika glagola »kletic« a prepozicijo »-pre«. Sit venia verbo!

Torej, če kdo od vas hoče priti v London, naj rajši počaka, da bo ukinjen »black-out«. A da, nekaj bi bil pa skoraj pozabljen. Naj mi ne zamerijo ljubljanski »penzionisti«, če posegam, jaz nepoklicani, v njih delokrog krmiljenja ptic v parku. Tukaj sicer nimamo Tivolija, imamo pa ljubki Park sv. Jakoba (St. James's Park). Toda prizor je enako ljubeč, kakor v Ljubljani. Stari angleški gospodje z vrečicami, v katerih se nahaja kruh ali semena, se sprehajajo in sipajo svoje dobrote vsem vrstam ptic, ki jih imamo tukaj, od vrabcev, ščinkovcev in pogorelčkov pa do ne vem kakšnih divjih rac in bobnaric. Toda presenetljivo, ne krmijo ptic samo gospodje, ampak tudi mnogi dam. Ptice so tako domače, da večinoma jedo iz roke.

Te lepe navade ni izpremenila vojna. Kaj pa je sploh izpremenila potem, boste morda vprašali. Zaenkrat res skoraj ničesar. Če pa bo pozneje kaj važnega novega in spremenjenega, se vam bom pa že oglašil.

— Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.493, 25. V. 35.

»Kaj pa vendar delaš?«
»Ne vem, ali bo radio aparat — ali pa m
torni čoln?«

C. Newall, angleški kralj ozračja

Vse evet občuduje drzne polete angleškega letalskega brodograja. Vsi uspehi pa so delo enega človeka: Cyrilla Newalla, vrhovnega letalskega poveljnika, ki v sedanji vojni nadzoruje vse druge.

Iz malega raste veliko

Dne 3. oktobra 1911 je 22 letni britski poročnik, gojenec angleške vojaške akademije v Sandhuretu opravil pilotski izpit »Royal Air Cluba«, in eiser je bil 144. človek, ki je postal vojaški pilot. Njegovih 143 predhodnikov: športniki, konstruktorji in amaterji so že pozabljeni, a pilot 144. je prišel že v zgodovino britske armade.

Imenuje se Cyril Louis Norton Newall, je sin polkovnika in je bil rojen v Indiji, kjer je njegov oče služboval. Kot gojenec vojaške akademije se ni nič kaj odlikoval. Sanjaril je — o zraku. Svoj prvi dopust je uporabil za to, da se je naučil letanja in je opravil pilotski izpit z odliko.

Kmalu po dokončani akademiji, se je vrnil v Indijo in je ondi ustanovil prvo vojaško letalsko šolo v Indiji. Ko je l. 1914 izbruhnila v Evropi vojna, se je Newall vrnil v Anglijo. Mladi zaverovavec v letalstvo je bil dodeljen k novo ustanovljenim kraljevskim letalskim četam. Kmalu zatem je prišel v Francijo kot načelnik prvega brodograja letalstva. Tako je postal 25letni pilot eden najvišjih poveljnikov mladejšega letalskega orožja.

Bliskovito napredovanje

»Leteci etotnik«, kakor so mu rekali v britskem letalskem zboru, se je povsed odlikoval. Hrabrost, hladnokrvnost, prispebnost v besedi in dejanju — to so njegove poglavitne lastnosti. Pridobil si je odlikovanje za odlikovanje, toda nikdar nima nobenega na sebi, ampak jih ima spravljene v skafliji z metulji, ki visi nad njegovo posteljo.

Z dovoljenjem britskega generalnega štaba je l. 1916 organiziral prvo avtonomno formacijo angleškega bojnega orožja. General French mu je dal za to 30 dni časa, a formacija je bila že v 5 dneh opravljena. Newall je postal poveljnik te »neodvisne letalske matice«. Takrat se slutil ni, da bo iz te ekornne podlage nastala ena najmočnejših armad sveta: britska letalska armada (Royal Air Force).

Po vojni je naglo napredoval. Kot načelnik osebnega oddelka Air Forcea je postal član generalnega štaba, nato član »Air Councila« in slednjič vrhovni poveljnik letalskega orožja. Proizvedel je oboroževalni načrt, ko je bil nekaj let prej član angleške delegacije na razoroževalni konferenci, organiziral je nabiranje pilotov in vzpodbujal je svoje »strokovnjake« k vedno novemu spopolnjevanju. »Čim več strokovnjakov bomo imeli, tem manj izgub bomo utrpeli v prihodnji vojni.« je dejal in osebno nadziral vse svoje pisarne. Načelnikom svojega tehniškega oddelka je dejal: »Brez lastnih iznajditeljev bi ne imeli »Royal Air Forcea.« Imel je priliko, da se je posvetoval tudi s poveljnikom francoskega zračnega brodograja s generalom Vuilleminom. Povabili so Newalla k manevrom letalstva v Francijo in Newall je spoznal, da je Anglija premajhna, da bi se mogli njegovi piloti izuriti. Zato je sklenil, da bo sporazumno s

Francozi razširil svoje manevre in polete na Francijo. In poveljnik prvega brodograja »Hurricane«, ki je nato zares preletelo Francijo, je bil C. Newall, najvišji poveljnik »Royal Air Forcea«, pilot 144, pred 25 leti vodja prvega britskega letalskega brodograja.

Človek z načeli

Mimo svojega poklica in svoje družine ima C. Newall rad le še nekaj: to je svoj vrt. Več častnih nagrad je že prejel za svoje cvetlice in sadje na raznih razstavah. Vsa takšna odlikovanja hrani v isti skafliji kot vojaška. Njegovo sovražstvo za vse, kar se lesketa in svetli, je tako veliko, da je pri načrtih za nove letalske uniforme dejal: »Nihče mojih ljudi, od mehanika do generala, ne sme nositi zlatih ali srebrnih trakov, našitkov ali gumbov, ki bi se svetili.« Le preprosti našitki iz blaga zaznamujejo poedine čine. Le kratki, častni meč, ki ga pa kralj osebno izroči za izredne zasluge, tako imenovane »velike aze«, je dovoljeno nositi. Ko so ga opozorili, kako da se pri tem ne drži svojih načel, je dejal: »Kdor pa tega prejme, ga je tako neznanako zaslužil, da ga sme mirne vesti povsod razkazovati.«

Navzlic vsem uspehom, ki jih je Newall dosegel, pa je ta veliki mož v svojem zasebnem življenju jako preprost in skromen. Pred nekaj dnevi se je zvečer pripeljal z avtom k angleškemu letalskemu ministrstvu. Ko je stopil iz avta, je bilo okrog njega tema ko v kozjem rogu, ker je London ponoči zatemnjen v teh časih. Da bi videl kam iti, je prižgal žepno svetilko. Takrat je zadonel iz teme: »Stoj! Kdo je prižgal luč?« Pojavil se je nočni čuvaj, ki se mu je ta človek v preprosti uniformi, brez vsakršnih našitkov, pa pomno pred ministrstvom, zazdel sumljiv. Vzel je beležnico iz žepa, da bi si zapisal ime, ki ga je dozdavn zlikovec tudi razločno povedal: »Cyril Newall, vrhovni poveljnik letalskega brodograja.« Glasno je odmeval grohot teh dveh v londonsko

S kamero in pisalnim strojem v strelskih jarkih

Plemič častnikarstva

Vsi vojni poročevalci poznajo drug drugega. Nekako to mož je, ki so pričeli drugih časopisnih poročevalcev kakor je general sprito podčastnika. Veak vojni poročevalec govori najmanj pet jezikov, pozna kakih 20 državnih poglavarjev in 200 ministrstev osebno, in zna: fotografirati, brzojaviti z aparatom, šofirati, plavati, plesati, jahati in letati z letalom. Njegovo ime je življenjsko zavarovano v Londonu, prejme pa plačje ravateljstvo njegovega lista. Ta etotina časnikarjev se drug drugega spet in spet videvajo. Skupaj so bili, na primer, l. 1919 pri borbah Spartakov v Berlinu; bili so skupaj 1920 v Vilnu; 1925 v Maroku; 1927 v Kantonu; 1930 na Chaku; 1932 v Mandžuriji; 1935 v Abesiniji. Videli so drug drugega spet v Španiji in v Sanghaju, in spet zdaj so skupaj na bregovih Rena in Mozele. Ker ima vsaka vojna zmeraj dve fronti, ima veak časnikarski krog, vsaka časnikarska agentura dva vojna poročevalca, da prejema list poročila z obeh strani. In od časa do časa se poročevalci z obeh bojišč snidejo na nevtralnih tleh, preberejo, kar so »druge« napisali, si povedo svoja mnenja, pokažejo fotografije, pripovedujejo o dogodivščinah in se zmenijo, da se bodo po vojni sešli pri skupni večerji, nasproti svojega uredništva...

Floyd Gibson in njegova »muha«

Med temi poročevalskimi plemiči je brez dvoma Američan Floyd Gibson najodličnejši. Ima kar poseben nos, da zahova vse dogodke že vnaprej in se odpelje pravočasno tja, kjer se kaj izproži, in je torej že zdavnaj na delu, ko drugi njegovi tovariši še doma pripravljajo kovčge. Svetovno vojno je od začetka do konca prebil na

Poljska industrija se po tvornicah spet oživlja.

noč! Newall je krepko stienil roko čuvaju, se oprostil in odšel v ministrstvo.

Newall, ki mu je zdaj 50 let, si je ohranil športne in vojaške lastnosti iz svoje mladosti. Večkrat pravi, kako mu je žal, da ga njegova visoka eluzba primora presedeti večidel dneva v pisarni pri episih, zemljevidih in papirjih. Iz dna duše zahtrepen po tistih lepih časih, ko je bil še pilot štev. 144 in »leteči etotnik«.

opazovati nasprotno postojanke, prav tako, kakor njihovi tovariši na tej strani.

Veliki mrtveci

Odlična družba vojnih poročevalcev tudi ne pozabi svojih mrtvih tovarišev, ki so postali žrtve poklica. Saj je njihovo delovanje združeno z velikimi nevarnostmi, in vprav najboljši od njih so morali že dati življenje za svoj poklic. Tudi te lahko prištevamo k žrtvam vojne. Med njimi so: Američan Kisling, zastopnik »Associates Pressa«, ki je izgubil svoje življenje 1. maja 1929 v berlinskih nemirih. Dalje je tu komaj 25letna Poljakinja Gerda Taro, jako lepa, mlada žena, skoraj edina ženska vojna poročevalka, ki jo je l. 1937 v Španiji tik za fronto povozil tank in ki je umirajoč v lazaretu še vprašal, ali so rešili njeno beležnico in njene fotografije. Žrtve svojega poklica je v isti španeki državljanski vojni postal eden največjih in najodličnejših svojega poklica, Louis Delapré, zastopnik lista »Paris Soir«, ki so ga bili v letalu visoko nad bojiščem sestrelili. Mednarodno združenje vojnih poročevalcev se zmeraj spominja teh žrtv lepega, a tako nevarnega poklica, ki jih vcnomer spominjajo, kako je njihova naloga težka, velika in polna odgovornosti.

JEGLICEV AKADEMSKI DOM BO SPOMENIK POKOJNEMU SLOVENSKEMU VLADIKI VSI ZAVEDNI SLOVENC! DARUJTE OB TRETJI OBLETNICI NJEGOVE SMRTI V TA NAMEN

Kranj

Kranjska policija je prejela Hacetove poma-gače. Včeraj je bila aretirana tričlanska tolpa, ki je osumljena, da je sodelovala pri roparskih vlov-mih in napadih z znanim razbojnikom Hacetom Antonom. Trojica je bila pripeljana v policijske zapore. Zvedeli smo, da je eden izmed aretiranih soglasni Hacetov pajdaš, ki ga že zelo dolgo išče in zasleduje policija.

Roparski napad. Snoči okrog 9 sta dva neznanca napadla Franciško Debeljak, doma s Prim-skovega pri Kranju, ko se je vračala domov. Ne-znanca sta ji iztrgala iz roke torbico, v kateri je bilo okrog 3000 din denarja, ter sta zbežala.

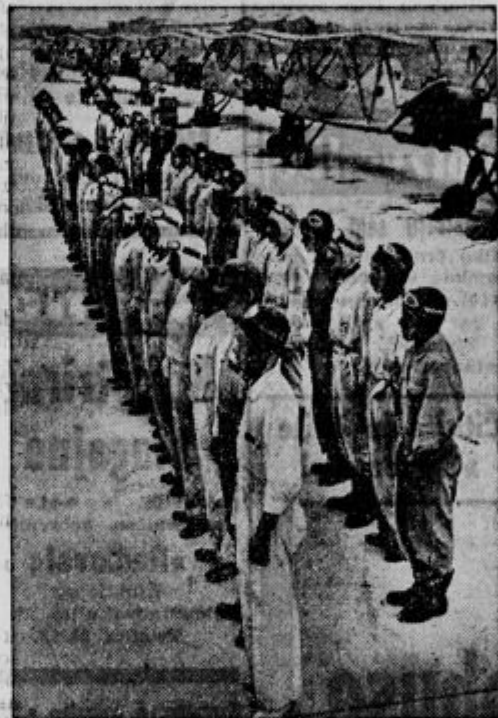
Iz Julijske Krajine

Slavina pri Postojni. V nedeljo 8. oktobra je bila v župni cerkvi v Slavini zahvalna po-božnost za srečno dovršena obnovitvena dela v notranjosti svetišča. Prostorna slavinska cerkev s tremi ladnjami ima zdaj popolnoma novo lice. Bila je v slabem stanju. Mojstri, ki so se lotili dela, so imeli težko nalogo: kako preno-viti cerkev, pa ohraniti vse umetnine na zi-dovih prezbiterija. Na stenah, ki obkrožajo glavni oltar, je namreč šest velikih Ogrinovih fresko-slik, strop pa poln plastične ornamen-tike poznega baroka. Gospodar slikarskega podjetja v Postojni g. Stane Dolenc je po teht-nih podanih strokovnih nasvetih dveh prizna-nih akademskih slikarjev napravil podroben načrt in je izvedbo poveril svojemu izredno nadarjenemu slikarju g. Viktorju, ki je skup-no s svojimi pomočniki prijel za čopič 21. av-gusta in je 7. oktobra delo zaključil. Čudovito lepo so osvežene freske, krasna sta keruba — tudi freski — nad obhajilno mizo, bogata pla-stična ornamentika je poslikana v duhu sloga. Okusno je preurejen oltar Srca Jezusovega. Strop je kasetin. Vsa notranjščina je intoni-rana v toplih barvah, ki pravilno ustrezajo bo-gatemu okrasu prezbiterija, iz katerega je ka-kor iz centralne točke potekalo vse dekorativno delo v svetišču in se strnilo v harmo-nično celoto. Cerkev se znotraj zdi, kakor da je na novo narejena. Vse stroške so krili ve-rniki s prostovoljnimi darovi. To pa je hvale-vredno tem bolj, ker so mnogi prispevali kar na dve strani. Istočasno sta bili namreč zaradi nujne potrebe v popravilu večjega obsega tudi dve podružni cerkvi v vasi Selce in v Žejah. V nedeljo so verniki vidno ginjeni prisostvo-vali zahvalni pobožnosti, veseli in srečni, da je njihova radodarnost ustvarila nekaj tako veličastnega. Gospodu Dolencu, umetnikom in faranom čestitamo, ker so si s tem delom po-stavili lep spomenik!

Kanal. Tukajšnje žensko fašistovsko druš-vo je poklonilo občini zastavo s kanalskim grbom — grb tvori znani kanalski most. Zastavo je bla-goslovil g. dekan Semič. K slovesnosti sta prišla tudi goriški prefekt in kvestor s številnimi dru-gimi odličniki. Ta dan — 8. oktobra — smo ob-hajali pri nas tudi praznik grozjda. Prej nave-den gospodje so prisostvovali tudi sprevodu 12 okrašenih voz, na katerih so razne skupine v starih — domačih nošah predstavljale krolez iz kmečkega, v prvi vrsti vlnogradniškega življenja. Razdeljenih je bilo tudi nekaj nagrad. — Gradba velike elektrarne v Plavah uspešno napreduje. Nekatera podjetja so prevzeta dela že dokončala in odšla. Zato se tudi številno delavstva krči in upada živahno vrvenje. Mogočni jez, ki bo nad našim železniškim mostom pri nekdanjem Sara-bonu ustavil Sočo in jo prisilil v podzemeljski rov, hitro raste iz skalnate struge. Ko občuduješ silno delo človeškega razuma, se žalostiš s Sočo, ki jo kujejo v okve.

francoški fronti, in l. 1917, ko so ameriški pomor-ščaki napadli Belleau, je bil on v prvih vrstah. Nemški šrapnel mu je izbil desno oko.

V taborišču generala Perehinga je zasledoval mehškega prekucua Pancha Villa. Na Grand Chaku je dobil malarijo; v Čungčingju je intervju-val Čangkajska, a v Burgosu generala Franca. Ves razbičan in prežet s svojo »muho«, da mora in mora biti pri vsaki vojni zraven, se nikoli ne more

Japonsko dijaštvo pri pouku za letanje z letali.

umiriti. Toda, on »zmaže« povsed. Tudi zdaj je bil prvi ameriški vojni poročevalec, ki je prišel v Evropo že zdavnaj prej, preden so prišli njegovi tovariši: Eyre Miller, Jeffrov, Robinson in pa Knickerbocker.

Angleški vojni poročevalec štev. 1 je Ber-nard Gray, od lista »Daily Mirror«. Tudi on je človek, ki hoče biti zmeraj na najbolj nevarnih mestih. Ko se je vrnil iz Španije, je začel proučevati srednjo Evropo, in kot velik strokovnjaki po-ročevalec je bil navzoč, ko so Nemci zasedli Av-etrijo in Sudete. in ko so vkorakali v Prago. Svo-jemu časopisu je poslal pretresljiva poročila in je s tem skušal zbuditi vest svetá...

Francoški starešina vojnih poročevalcev je mimo Julesa Sauerweina, ki je kar evet zase — jako preizkušeni in na vse plati pravični Edouard Helsey od lista »Journal«, ki se pod vročim soncem Abesinije ni niti minut ločil od svojega pisalnega stroja, ki ga je zmeraj nosil s seboj na hrbtu, da je mogel o vsakem vojnem dogodku takoj poročati svojemu listu. On pozna vse svoje tovariše, ki izvajajo na Maginotovi črti svojo nevarno obrt, in ki so: rdečelčni Danec Winding; urni Šved Winde; etari malce »patetični« Italijan Russo in sivolasi Japonec Matsuo. Samo Nemcev, seveda, ni tukaj vmes; ti so na oni strani Siegfriedove linije in skušajo s svojimi daljnogledi

Angleško vojno brodogrje na straži.

Angleška notranja fronta

Jako značilni za vedenje angleške notranje fronte so časopisna poročila in članki, v katerih uredništva podpirajo odločne oblasti in pozivajo bralce, naj sami sebe mobilizirajo, da dosežejo svoje emote.

Res je, pišejo na primer listi, da moramo elu-šati predpice, toda ni treba, da bi čakali le nanje. V sto in eto primerih in področjih se moremo sami od sebe izkazati, da hočemo koristiti. In nato ele-dijo nasveti, kako je moči najbolje izkoristiti ži-vila, kako si zavarujemo preživljanje, kako je tre-ba pravočasno vse nakupiti; kako se je treba ve-ti, ko so kraji zatemnjeni, o uporabi plinskih mask, kako se zavarujemo epričo letalskih napadov in podobno.

Predvsem pa uživa varnost zoper letalske na-pade največjo pozornost.

Tiste tri črke A. R. P. = Air Raid Protection (letalska zaščita): so znak velikih etrani časopisov. Teh črk pa ne dobi samo med vestmi in članki, marveč tudi — in zlasti — med oglašji. Vprav to pa je dokaz, kako je iznajdba letala in njegova uporaba v vojni postala usodna vprav za Anglijo.

Vse premoženjske razmere so v okviru tega gela.

Varni kraji so v onih pokrajinah, ki jih bržko-ne nemški bombniki ne bodo ograzili, ker ni ondi nikjer nobenih vojaških naprav, se priporočajo v eto in eto oglašji, in veak oglas se začneja z A. R. P. ali s Safe Area (varen kraj).

Tudi hoteli se priporočajo s takimi besedami, kot so mir in varnost, ali se imenujejo kot ho-teli, kjer je vse varno, ali se priporočajo kot ho-teli, ki so zmeraj pripravljene, če bi morda grozil napad iz zraka.

Prav tako vabijo goste hoteli v Londonu ali oglašji za oddajo stanovanj. »Samo minuto od za-klonišča«, ali »zgradba, ki je varna pred bomba-mi«. Poročajo tudi v oglašjih, da je »London glede na zaščito pred letali najboljše opremljen in je brez dvoma najvarnejše mesto za bivanje.«

Vlra da pa nemara da ni bila teh misli, ko je dala preeseliti 1.475.000 žensk in otrok v vsej An-gliji, in od teh jih je največ iz Londona.

Vendar, navzlic tem odredbam in njihovemu ozadju, se dozdva, da življenje v Angliji poteka po etarih potih, namreč tisto značilno angleško življenje z vsemi svojimi posebnostmi. Tudi o tem časopisi zgovorno pričajo.

Človek je zelo presenečen, ko bere dan na dan vabila na zabavne vožnje ali počitniška poto-vanja s križarkami in trgovskimi ladnjami, na primer v Madeiro, Egipt, Indijo, Avstralijo, Novo Ze-landijo. Južno Afriko itd., seveda »sprememba-mi glede na odhod, potek vožnje in prihod v razne

Ne kupujte mačka v vreči!
Ne pijte kisle vode, ne da bi pazili, katero pijete!
Vaše zdravje je toliko vredno, da zahtevate
Radensko
tisto z rdečimi srci,
našo najboljšo mineralno vodo,
izrecno v originalnih steklenicah!

Na zahodni fronti: Angleški general Gort s svojimi častniki na francoskem bojišču.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

1000 din dam
onemu, ki mi preskrbi službo šoferja ali oskrbnika. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 16581.

Šofer

ključavničar in mehanik, vesten, nekadilec, zmožen vseh popravil - išče zaposlitev k osebnemu ali tovarnemu avtomobilu. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 16586.

Kupimo

Bukova drva
za kurjavo, tesan in žagan les ter les za rudnike - kupujem. Ponudbe na Export I. Mestrovic, Zagreb, Jelčićev trg 15. Tel. 23-612.

Božična drevesca

Iepe smrekce, 2000 kom. po 1 m, 2000 kom. po 1.50 metra, 1400 kom. po 2 m in 600 kom. po 3 m - ponudite Bandur M. Mirku, Pančevo.

Vajenci

Pekovskega vajenca
sprejem. Drugo po dogovoru. Ivan Gantar, pekarna, Kranj.

15 let star fant

se želi izučiti ključavničarske ali mehaniške obrti. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 16407.

Službo dobe

Krojaškega pomočnika
sprejme takoj Koder, Predovičeva 12, Moste.

Krajevnega zastopnika

proti proviziji iščem za stalno obiskovanje plantine, delavne ročnih del in konfekcijskih trgovin v vseh večjih krajih Slovenije. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 16475.

Auto-motor

DKW »Maisterkabrio«
v dobrem stanju, prodaja Erjavec, podzastopnik, Stična.

Stanovanja

ODDAJO:
Lepo stanovanje
z vrtom oddam na Gorenjskem za 250 din. — Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16553.

SOBE

ISČEJO:
Prazno sobo
s posebnim vvhodom in s številnimi isče postena šivilja, najraje na Sv. Petra nasipu ali Resljevi cesti. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16587.

Poizvedbe

V poletju sem izgubil veliko črno nalivno pero znamke »Lukso« št. 451168. Najditega prosim, da ga vrne proti nagradi. Simončič, Ljubljana, Beethovnova 6.

Čitajte in širite
»Slovenca«!

Prodamo

Pozor! Pozor!
Telefon 27-08
Zagana lepa bukova drva 1 m³ Din 100⁰⁰ - dostavljena na dom. **1a trb. premog** po najnižji dnevni ceni. Točna in solidna postrežba **VELEPIČ**
Ljubljana VII, Jernejeva 25

VINA

Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v **Centralni vinarni v Ljubljani**
TELEFON ŠTEV. 25-73

Dokolenice, nahrbtniki, aktovke, kovčege

IV. KRAVOS
MARIBOR, Aleksandrova 13

Premoq

koks, drva nudi **I. Pogačnik**
Ljubljana, Bohoričeva 5
telefon 20-59
Postrežba brezhibna

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke
Ivan Legat
Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 80

Razno

Registrirne blagajne
popravlja specialna mehanična delavnica.

»Radioval«
Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 13
Telefon 33-63.

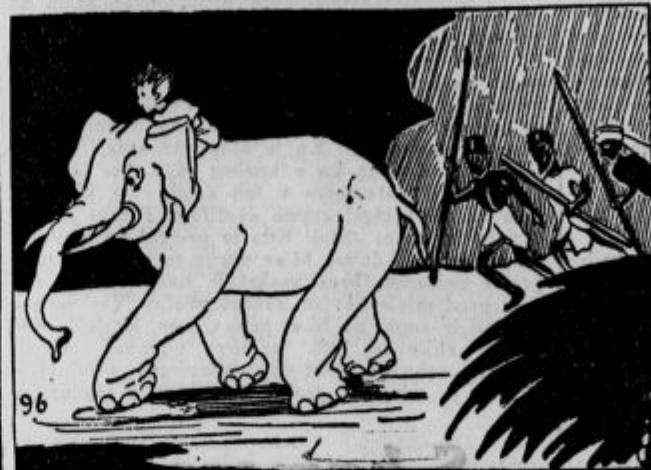
Gumbnice, gumbje, plise, monograme, entel, ažur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
Ljubljana, Frančiškanska ulica
Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Otroški kotiček

SLON SAMBO

(95) Vse dopoldne je moral Filip pridno delati. Toda opoldne, baš ko je hotel neki ženski nekaj povedati, je začutil, kako se ga je nekaj oprijelo, in mahoma ga je slon z rilcem dvignil — in hajdi! — Kaj takega ženska ni še nikoli videla in zakričala je: »Glejte, glejte, naš slon je začaran!«

(96) »Ali bo šlo vse po sreči?« je Filip plaho vprašal. »Daj, pohiti, pohiti!« je zaprosil slona. »Nič se ne boj,« je ta odvrnil, »meni ne smejo ničesar prizadejati.« In to je bilo res, zakaj moški so se sicer na vse grlo drli, a nihče se ni upal, da bi se slona dotaknil. Kako je bil Filip spet vesel, da je znal živalski jezik!

Razpis
Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani
razpisuje oddajo težavskih, betonskih, zidarskih, tesarskih, krovskih in kleparskih del

za novogradnjo stanovanjske hiše v Mariboru ob Krekovi ulici z rokom vlaganja ponudb do dne 27. oktobra 1939.

Vsi razpisni podatki so interesentom na razpolago v pogled in nakup pri uradu v Ljubljani, Gajeva ulica 5-II, v sobi št. 221 od dne 21. okt. 1939 dalje.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani.

Naše osrednje ognjišče:
»Slovenski dom«
naloga letošnjega leta!

Kupujemo šipkov plod

s semenom, v dobro osušenem stanju. Pošljite takoj vzorec na **Jugofarmacija d. d., Zagreb, Jukičeva ulica 12.**

Kupimo tri rabljene autobuse

za 30 oseb. Biti morajo še v dobrem stanju. Ponudbe z navedbo tovarne, starosti, jakosti motorja, obširnim opisom in priloženimi slikami, poslati na **Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9, pod št. 54521.**

Arnold Fredericks:

Svetlobni znaki

Detektivski roman. — Priredil Fr. Kolenc.

Pogledala je na uro; skoraj sedem. Imela je namen, da bi pri Lefèvrejevih večerjala, a sledila je naglemu navdihnjenju in da bi več izvedela o tem Valentinu, se je podala v neko gostilno blizu Louvra in je sama večerjala. Eno uro pozneje je stopila z voza v Boulevard St. Mihaela pred hišo, katere številka je bila zapisana na kuverti Alfonse Valentina.

To je bila umazana, stara stavba, v pritličju je bila trgovina masla. Poleg nje je peljal ozek hodnik k stopnicam. Graciji je srce močno utripalo, ko je pozvonila. To ponočno iskanje v Parizu je le nekoliko nenavadno. Mislila je, na tiho veselje vaškega življenja in za trenutek ji je bilo žal, da ni ostala doma. Vrata so se naglo odprla in to jo je premotilo v razmišljanje.

Na hodniku je stala neka ženska in jo je ravnodušno vprašala, kaj želi. »Z g. Valentinom bi rada govorila,« je odvrnila Gracija.

»Ni doma.«

»Potem ga počakam, ker moram govoriti z njim. Pričakuje me.«

Ženska je skomignila z ramo.

»Kakor hočete, gospodična; izvolite, hodite z menoj!«

Peljala je Gracijo po stopnicah in ji je na koncu hodnika pokazala zadnja vrata.

»To je soba g. Valentina!«

9 kradla svetloba in tako so se predmeti nekoliko dali spoznati. Na mizi je stala svetilka. Po kratkem iskanju je Gracija našla vžigalice in prižgala luč.

Svetloba luči je obsvetila precej veliko sobo, zadaj z majhno slepo sobo, kjer je stala postelja. Slep sobo je zavesa ločila od velike sobe. Gracija ni izgubljala časa s tem, da bi se ogledala. Na mizi je ležala slika, ta je takoj potegnila nase njeno pozornost — ne da predstavlja nekoga, ki ga ona pozna, marveč, ker je na zadnji strani ženska roka zapisala ti dve besedi: Mari Lanahan.

Komaj je gledala sliko, je postala pozor na dva druga predmeta. En je bil kos papirja, popisan z naslednjimi besedami:

»Franca sumim. Imej ga pred očmi!«

Opominjevalec ni bil podpisan.

Kar je še vzbujalo Gracijino pozornost, je bila odprta, skoraj polna tobaknica. Drobne cigarete s pozlačenimi konci so bile v njej, kakršne kadijo navadno ženske in prav to je zbudilo Gracijino pozornost. Čudno se ji je zdelo, da bi mož kadijal take cigarete.

Tobaknico je bolje pogledala in je opazila, da je ameriško delo.

Kar tako, brez namena, je vzela iz tobaknice eno cigareto in jo držala v roki. Prečitala je napis, in jo je prav hotela zopet položiti na mesto, ko se je zasilal od okna čuden šum. Dozdevalo se je, ko da kdo pleza po zidu navzgor. Gracija je po naravnem nagibu stopila nazaj, se skrla za zaveso in je napeto prisluškovala.

Šum in praskanje ni trpelo dolgo, ko je Gracija izza zaves zagledala v oknu obraz. Bil je to ostro začrtan obraz s kuštravo brado, temnim hudobnim pogledom. Mož je ostro pogledal po sobi in ko je najbrž z zadovoljstvom videl, da stanovanca ni doma, je brezšumno splezal na okno.

Ni šlo lahko. Preteklo je nekaj minut, preden je mož prišel dovolj visoko, da je lahko

skočil v sobo. Brez obotavljanja je šel k mizi, se ozrl po njej, vzela tobaknico, jo spustil v žep in ne da bi se za kaj drugo le nekoliko zmenil, je izginil med vrati in je po hodniku zapustil hišo.

Gracija je nekoliko čakala, potem pa je zopet stopila v svetlobo luči. Sedaj je opazila, da se drži eno cigareto iz tobaknice v rokah. Hitro jo je spustila v ročno torbico in je z naglim sklepom zapustila sobo in šla po stopnicah navzdol. Instinktivno je čutila, da mora biti tat cigarete v nekaki zvezi z ugrabljenjem Stapletonovega otroka. Sklenila je, da ga bo zasledovala in pogovor z Alfonse Valentinom odloži na pozneje.

Ko je stopila iz hiše, je videla moža kakih petdeset korakov pred seboj; šel je po Boulevardu. Šla je za njim in je dajala videz, ko da se sploh ne briga za to, kar se krog nje godi; dasi mu je z očmi živo sledila.

Ta pa ko da ima nujen opravke in ni gledal ne na desno, ne na levo. Gracija se mu je približala, kolikor je bilo mogoče, da je ni opazil. Dolgo pot je naredila. Čez pol ure je Gracija dosegla, da sta se obrnila na Champs Elysées. Preko Sene sta šla že mnogo prej po Pont Neufu. Po zelo razsvetljeni ulici sta šla naprej proti slavoloku.

Začuden je videla, da je mož hitro izginil med nekimi vrati mogočne stavbe, gotovo vrata za služinčad. Stavba sama je bila obrnjena na Avenue.

Gracija se je ozrla navzgor. Bila je Stapletonova palača.

IV.

Drug dan po prihodu si je Gracija Duvall prizadevala, da bi izvedela dvojce: prvič vlogo, ki jo je igral Valentin Alfonse pri ugrabljenju otroka, drugič pa, kdo da je oni človek, ki je iz Valentinove sobe ukradel cigarete in je potem šel v Stapletonovo palačo.

To drugo se je zdelo v prvem trenutku lahko, Gracija pa je predpostavila, da brez tehtnega vzroka nihče ne vlomi v tujo hišo, da bi od tam odnesel tako neznatno stvar.

Preden je odšla od doma, se je kratko menila z Lefèvre in mu je povedala, kar je prejšnji večer doživela. Videlo se je, da se policijski šef zelo zanima.

»Ali bi spoznali moža, ki je odnesel cigarete?« jo je vprašal.

»Zelo lahko. Dobro sem mu videla obraz.«

»Potem pojdite v Stapletonovo palačo in dajte pripeljati pred se vse strežnike. Morda med njimi zasledite tatu.«

»To sem nameravala storiti danes dopoldne.«

Policijski šef se je smejal.

»Ne vem, kam me pripeljejo izsledovanja, mislim pa, da začetek mnogo obljublja. Ducat ljudi sem zaposlil s tem primerom, a ti niso prišli nikamor. Res na tem smo, da najdemo otroka. Z največjo pozornostjo preiščemo vse mesto. Mislimo, da ako dobimo izgubljenega otroka, najdemo tudi one, ki so ga ugrabili.«

»Ali nikogar ne sumite?«

»Nikogar. Skrivaj seveda zasledujejo pestunjo, Mari Lanahan, pravtako tudi soferja Franca. Preteklo noč se mu je posrečilo, da je za eno uro mojim ljudem izginil izpred oči. Nekako sumim, da je on tisti, ki je šel po cigarete.«

»Ali bi lahko podali za to kak vzrok?«

»Priznam, ljubi otrok, da tega ne morem storiti. To je naravnost nerazumljivo, ako slučajno v tobaknici ni bilo tudi česa drugega.«

»Česa neki?«

Šef se je smejal.

»Tega res ne morem dognati. Ako pa vi naletite na tistega človeka, potem brezdvomno izvemo tudi to. Kar se tiče Alfonse Valentina, bomo zasledovali tudi njega. Izvedeli smo o njem, da je sofer brez službe in se zdi, da je med njim in pestunjo neko ljubavno razmerje.«

